

Nazwa projektu Projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni Seniorzy - ASY” na lata 2026-2030 Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Minister do spraw Polityki Senioralnej Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pani Marzena Okła-Drewnowicz Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Marlena Muszyńska Departament Polityki Senioralnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów e-mail: DS@kprm.gov.pl	Data sporządzenia 24.11.2025 Źródło: Inne Nr w wykazie prac
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Proces starzenia się populacji, czyli wzrost liczby i udziału osób starszych wśród ogółu ludności, jest zjawiskiem globalnym i nieodwracalnym. W Polsce procesowi temu towarzyszy zmniejszająca się liczba ludności, przy jednoczesnym utrzymywaniu się na niskim poziomie wskaźnika dzietności oraz wydłużającą się przeciętną długością życia.

W 2024 r. ludność Polski w wieku 60 lat i więcej wyniosła prawie 10 mln osób. Stanowiły one 26,6% populacji ogółem, podczas gdy w 2012 r. populacja tej grupy osób wyniosła nieco powyżej 8 mln osób i stanowiła 20,9% ludności. Natomiast na początku lat 90. ubiegłego wieku było to 5,6 mln osób tj. ok. 15% ludności Polski

Proces starzenia się ludności w Polsce w najbliższych latach będzie nabierał tempa. Według prognozy GUS, liczba ludności w wieku 60 lat i więcej w Polsce w roku 2050 ma wzrosnąć z obecnych blisko 10 mln do 12,4 mln i będzie stanowić około 40% ogółu ludności Polski. Natomiast liczba osób w wieku 85 i więcej lat podwoi się – wzrośnie z 0,84 mln do 1,7 mln osób, a zatem o ponad 100%.

Nasilające się procesy demograficzne powodują, że istniejące rozwiązania w obszarze aktywizacji społecznej, edukacyjnej i integracyjnej osób starszych nie odpowiadają w pełni na rosnące i zróżnicowane potrzeby tej grupy. Istotą tej kwestii jest niedostateczna dostępność lokalnej infrastruktury oraz usług wspierających aktywne starzenie się, co szczególnie widoczne jest na obszarach wiejskich i w małych gminach. Zjawisko to prowadzi do ograniczonych możliwości uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym, kulturalnym i edukacyjnym, zwiększając ryzyko izolacji, osamotnienia oraz pogorszenia kondycji psychofizycznej.

Realizacja inicjatyw na poziomie lokalnym oraz dostępna oferta działań często jest niewystarczająca w stosunku do różnorodności potrzeb populacji senioralnej. W praktyce oznacza to, że sytuacja ta wymaga zwiększenia liczby dostępnych miejsc w ośrodkach wsparcia, ułatwienia dostępu do edukacji, zapewniania stabilnej przestrzeni do aktywności społecznej oraz odpowiedniego poziomu wsparcia działań wewnątrzpokoleniowych i wolontariatu.

W latach 2021-2025 realizowane były dwa Programy Wieloletnie na rzecz Osób Starszych: „Aktywni+” oraz „Senior+”.

Program Wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 został przyjęty Uchwałą nr 167 Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2020 r. (M.P. 2020, poz. 1125). Celem głównym Programu było zwiększenie uczestnictwa osób starszych we wszystkich dziedzinach życia społecznego poprzez wspieranie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów. Cel główny Programu realizowany był przez 4 cele szczegółowe:

- 1) wzrost zaangażowania osób starszych w kontakty społeczne poprzez wzbogacenie oferty zagospodarowania ich czasu wolnego;
- 2) zwiększenie zaangażowania osób starszych w procesy partycypacyjne zachodzące w życiu publicznym;
- 3) podnoszenie kompetencji cyfrowych seniorów oraz kształtowanie postaw sprzyjających wykorzystywaniu nowych technologii w życiu codziennym;
- 4) budowanie pozytywnego wizerunku starości i starzenia się oraz rozwijanie kompetencji społecznych (wiedzy, umiejętności, postaw) wobec starości u osób w każdym wieku.

W całym okresie realizacji programu przewidziano finansowanie w wysokości 200 milionów złotych ze środków budżetu państwa, rozłożone równomiernie po 40 milionów zł rocznie. W sumie w okresie 2021-2025 podpisano 1683 umów o dofinansowanie projektu.

Program Wieloletni na rzecz Osób Starszych „Senior+” na lata 2021-2025 został przyjęty Uchwałą nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. (M.P. 2021 poz. 10). Celem strategicznym Programu jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa

seniorów w życiu społecznym poprzez dofinansowanie rozbudowy infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+”, tj. wsparcie działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+”. Ośrodki te oferują codzienną opiekę, zajęcia edukacyjne, kulturalne oraz aktywizację ruchową. Program był skierowany do jednostek samorządu terytorialnego na utworzenie lub dofinansowywanie funkcjonowania ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym. Zasady funkcjonowania ośrodków wsparcia oraz tryb kwalifikowania osób do uczestnictwa w działaniach realizowanych przez ośrodki są określone w ustawie o pomocy społecznej.

W całym okresie realizacji programu przewidziano finansowanie w wysokości 300 milionów złotych ze środków budżetu państwa, rozłożone równomiernie po 60 milionów zł rocznie. W sumie w okresie 2021-2025 dofinansowano 3700 ofert.

W przypadku obu programów, kwota złożonych ofert w ogłaszanych co roku konkursach, przekraczała znacząco pulę dostępnych środków w ramach Programów. W Programie „Aktywni+”, w zależności od roku, kwota ofert złożonych w konkursie przekraczała 200 mln zł, przy czym w roku 2025 wyniosła ona prawie 272 mln zł, zaś w 2023 r. – prawie 282 mln zł. Tym samym zgłoszone zapotrzebowanie przekraczało budżet Programu 5-7 krotnie. W przypadku Programu „Senior+” kwota złożonych ofert podlegających ocenie merytorycznej rokrocznie przekraczała 70 mln zł, tj. przewyższała całkowity roczny budżet Programu o około 20% - 25%.

Jak wskazano w Raporcie „Sytuacja demograficzna Polski” (Rządowa Rada Ludnościowa, Warszawa 2025), osłabieniu ulega kapitał społeczny najstarszych seniorów, mierzony siecią ich kontaktów rodzinnych i społecznych (s. 57). Koncentracja seniorów i nestorów występuje przede wszystkim na obszarach o niskiej vitalności gospodarczej, a na dodatek związana jest z dużymi migracjami pokoleń młodszych – dzieci i wnuków osób starszych. Luka opiekuńcza, czyli odsetek osób starszych z niezaspokojonymi potrzebami opiekuńczymi sięga już 52,6% (Raport..., s. 63). Wraz ze wzrostem liczby osób starszych, wzrastać będzie zapotrzebowanie na systemowe, wieloletnie i skoordynowane działania, które zapewnią osobom starszym warunki do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, zwiększą dostępność usług i infrastruktury oraz umożliwią prowadzenie działań odpowiadających lokalnym potrzebom. Również w raporcie Rzecznika Praw Obywatelskich pt. Dostępność usług społecznych dla osób starszych mieszkających w gminach wiejskich (red. prof. Barbara Szatur-Jaworska, Warszawa 2024) wskazano, iż „Ważną rolę w rozwoju usług społecznych na wsi pełnią programy rządowe oferujące dofinansowywanie tych usług i że potrzebne są nowe tego typu przedsięwzięcia, a w przypadku programów już realizowanych potrzebne są zmiany ich zasad.” Powyższe problemy uzasadniają konieczność wdrożenia Programu „Aktywni Seniorzy – ASY” na lata 2026-2030 jako instrumentu wzmacniającego zdolności samorządów i organizacji społecznych w zakresie realizacji działań na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia się. Program ten łączy idee Programów „Aktywni+” i „Senior+” w latach 2021-2025.

Działania podejmowane w ramach Programu sprzyjają nawiązywaniu i utrzymywaniu kontaktów przez osoby starsze, podejmowanie przez nich aktywności fizycznej, edukacyjnej czy kulturalnej. Aktywność społeczna osób starszych wpływa na różne aspekty starzenia się – zmniejsza ryzyko pogorszenia stanu zdrowia związanego z wiekiem i zapewnia osobom starszym dłuższą niezależność funkcjonalną, potencjalnie ograniczając rosnące koszty opieki zdrowotnej oraz przeciwdziałając osamotnieniu.

Brak kontaktu społecznego ma poważne konsekwencje dla zdrowia i nie tylko. WHO¹ wskazuje, że izolacja społeczna i samotność są powiązane z problemami zdrowotnymi, takimi jak choroby układu krążenia i cukrzyca typu 2, a także z gorszym ogólnym stanem zdrowia fizycznego. Istnieją także silne powiązania pomiędzy samotnością i izolacją społeczną ze zwiększonym ryzykiem i nasileniem problemów ze zdrowiem psychicznym, takich jak depresja, czy lęk. W przypadku osób starszych izolacja społeczna i samotność wiążą się z pogorszeniem funkcji poznawczych, wzrostem ryzyka wystąpienia demencji, w tym chorobą Alzheimera.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Proponowane rozwiązanie to realizacja Programu Wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni Seniorzy – ASY” na lata 2026-2030, którego celem strategicznym jest poprawa jakości i poziomu życia osób starszych poprzez ich aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i edukację. Program zakłada dofinansowanie inicjatyw lokalnych, rozwój oferty zajęć, tworzenie miejsc dziennej aktywności, wzmacnianie kapitału społecznego seniorów oraz zwiększenie ich udziału w życiu społecznym i obywatelskim. Działanie te powinny być realizowane z zachowaniem dostępności, wynikającej z ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Celem strategicznym Programu jest poprawa jakości i poziomu życia osób starszych poprzez ich aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i edukację.

Cel strategiczny będzie realizowany przez cele szczegółowe:

- 1) rozwój warunków do aktywnego starzenia się społeczeństwa i zdrowego stylu życia osób starszych,
- 2) rozwój lokalnych stacjonarnych form wsparcia dziennego,
- 3) zwiększenie oferty działań w zakresie aktywności edukacyjnej osób starszych,
- 4) zwiększenie liczby działań wewnątrzpokoleniowych,

¹ WHO (2025), „From loneliness to social connection: charting a path to healthier societies”.

- 5) zwiększenie samoorganizacji środowiska osób starszych w życiu publicznym i przeciwdziałanie osamotnieniu osób starszych,
- 6) rozwój wolontariatu wśród osób starszych,
- 7) zwiększenie innowacyjnych rozwiązań na rzecz osób starszych w ujęciu ogólnopolskim.

W Programie przewidziano 5 priorytetowych obszarów działań.

- Priorytet I. Rozwój strategicznych koncepcji w zakresie polityki senioralnej
- Priorytet II. Edukacja osób starszych
- Priorytet III. Partycypacja społeczna osób starszych
- Priorytet IV. Integracja wewnątrzpokoleniowa
- Priorytet V. Rozwój dziennych form wsparcia

Program będzie realizowany poprzez:

1. otwarty konkurs ofert dla organizacji pozarządowych (Priorytet I) realizowany przez organ, o którym mowa w art. 6 ust. 2 ustawy o osobach starszych;
2. otwarte konkursy ofert realizowane przez wojewodów dla organizacji pozarządowych (Priorytety II i IV);
3. otwarte konkursy ofert dla jednostek samorządu szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego (Priorytet III i V) – organizowany przez organ, o którym mowa w art. 6 ust. 2 ustawy o osobach starszych, przy udziale Wojewodów.

Budżet Programu w latach 2026-2030 wyniesie łącznie 610 mln zł. Kwoty finansowania Programu ze środków budżetu państwa wyniosą:

- w 2026 r. – 100 mln zł,
- w 2027 r. – 120 mln zł,
- w latach 2028 - 2030 – 130 mln zł rocznie.

Budżet Priorytetu I wynosi 25 mln w latach 2026-2030 tj. 5 mln zł rocznie.

Budżet Priorytetu II wynosi 75 mln w latach 2026-2030 tj. 15 mln zł rocznie.

Budżet Priorytetu III wynosi 50 mln w latach 2026-2030 tj. 10 mln zł rocznie.

Budżet Priorytetu IV wynosi 50 mln zł w latach 2026-2030 tj. 10 mln. zł rocznie.

Budżet Priorytetu V wynosi 410 mln zł w latach 2026-2030 (60 mln zł w 2026 r., 2027 r. – 80 mln zł, 2028 r. – 2030 r. – 90 mln zł).

Oczekiwane rezultaty wdrożenia Programu obejmują m.in.:

1. zwiększenie liczby dostępnych miejsc w placówkach dziennej aktywności seniorów (kluby seniora, domy dziennego pobytu),
2. wzrost liczby osób starszych uczestniczących w regularnych zajęciach edukacyjnych, zdrowotnych lub społecznych,
3. wzrost odsetka seniorów deklarujących udział w życiu społecznym lub lokalnych inicjatywach,
4. zwiększenie dostępności działań aktywizacyjnych na obszarach wiejskich,
5. zwiększenie liczby inicjatyw międzypokoleniowych, wolontariackich i obywatelskich realizowanych przez seniorów,
6. wzrost liczby strategicznych koncepcji z zakresu polityki senioralnej.

W ramach każdego z konkursów realizowanych w ramach Programu opracowany zostanie regulamin konkursu, określający zasady konkursu, warunki realizacji zadania, czy wzór oferty.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Działania w zakresie wsparcia aktywności społecznej osób starszych w innych krajach, prowadzone są w sposób zróżnicowany. Niektóre kraje posiadają strategie i programy przeciwdziałania izolacji lub samotności, w ramach których niekiedy możliwa jest realizacja projektów mających na celu przeciwdziałanie izolacji i samotności. Informacje na temat szczegółowych rozwiązań w tym zakresie są jednak szczątkowe i niepełne.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby starsze (60+)	9,979 mln osób (2024 r.)	GUS – Bank Danych Lokalnych.	zwiększenie dostępności usług społecznych, edukacyjnych, integracyjnych i prozdrowotnych; poprawa jakości życia, kompetencji oraz możliwości uczestnictwa w życiu społecznym, w tym

			przeciwdziałanie osamotnieniu.
Jednostki samorządu terytorialnego	2 479 gmin, 314 powiatów i 66 miast na prawach powiatów, 16 województw (2025 r.)	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) – rejestr JST https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/podzial-administracyjny-polski/	możliwość uzyskania środków na realizację lokalnych projektów senioralnych, rozwój infrastruktury i oferty usług, obowiązki sprawozdawcze, współpraca z organizacjami społecznymi.
Organizacje pozarządowe i inne podmioty pożytku publicznego	ok. 105 tys. (2023 r.)	GUS, „Organizacje pozarządowe jako podmioty ekonomii społecznej w latach 2019-2023”	możliwość aplikowania o środki z Programu, rozszerzenie i stabilizacja działalności, zwiększenie liczby realizowanych usług i projektów.
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2 416 OPS, 79 CUS; (2024 r.)	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – sprawozdawczość MPiPS-03 i MPiPS-05.	zwiększenie możliwości świadczenia usług, rozszerzenie oferty dziennych form wsparcia, doposażenie infrastruktury, wzrost liczby uczestników.
Dzienne domy „Senior+” i Kluby „Senior+”	1178 (placówki utworzone w latach 2015-2024)	Dane organu, o którym mowa w art. 6 ust. 2 ustawy o osobach starszych.	zwiększenie możliwości świadczenia usług, rozszerzenie oferty dziennych form wsparcia, doposażenie infrastruktury, wzrost liczby uczestników.
Uniwersytety Trzeciego Wieku, instytucje edukacyjne i podmioty szkoleniowe	ok. 700 podmiotów	Ogólnopolska Federacja UTW	możliwość prowadzenia dodatkowych zajęć edukacyjnych, zwiększenie liczby studentów-seniorów, rozwój kompetencji cyfrowych i społecznych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zaplanowano przeprowadzenie konsultacji publicznych równoległe z procesem uzgodnień. Projekt Programu zostanie opublikowany na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Termin, jaki zostanie wyznaczony na zgłaszanie uwag do projektu w ramach konsultacji publicznych – 5 dni.

Wyniki konsultacji zostaną omówione w raporcie z konsultacji, dołączonym do niniejszej Oceny Skutków Regulacji po ich zakończeniu. Projekt zostanie przedstawiony do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	<i>Łącznie (0-10)</i>
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem		124,42	151,92	165,67	165,67	165,67						773,35
budżet państwa		100,00	120,00	130,00	130,00	130,00						610,00
JST		24,42	31,92	35,67	35,67	35,67						163,35
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem		-124,42	-151,92	-165,67	-165,67	-165,67						-773,35
budżet państwa		-100,00	-120,00	-130,00	-130,00	-130,00						-610,00

[illegible]

Czas w latach od wejścia w życie zmian		Skutki						
		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Może sprzyjać rozwojowi lokalnych usług kierowanych do osób starszych, jednak nie wprowadza żadnych nowych obowiązków ani ograniczeń dla przedsiębiorców.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Program oddziałuje na rodziny i gospodarstwa domowe, wspierając aktywność, integrację i samodzielność osób starszych, co zmniejsza obciążenia opiekuńcze najbliższych. Wzmocnienie uczestnictwa seniorów w życiu społecznym poprawia ich dobrostan i sprzyja większej spójności lokalnych społeczności.						
Niemierzalne	Osoby w wieku 60 lat lub więcej	Realizacja programu pozytywnie wpłynie na jakość życia osób w wieku 60 lat lub więcej, zwiększając ich uczestnictwo społeczne, edukacyjne i integracyjne. Pośrednio przełoży się to na poprawę funkcjonowania rodzin i gospodarstw domowych poprzez wzmacnianie samodzielności i aktywności seniorów.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł		Dane wykorzystane przy opracowaniu diagnozy oraz określeniu skali oddziaływania Programu „Aktywni Seniorzy – ASY” na lata 2026–2030 pochodzą z oficjalnych źródeł statystycznych, w szczególności z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego. Uwzględniono również informacje						

danych i przyjętych do obliczeń założeń	wynikające ze sprawozdań z realizacji wcześniejszych Programów Wieloletnich „Senior+” oraz „Aktywni+”, co pozwoliło na identyfikację najważniejszych potrzeb oraz barier występujących na poziomie lokalnym. Przyjęte założenia opierają się na obserwowanych trendach demograficznych, w szczególności na rosnącym udziale osób w wieku 60 lat i więcej w populacji oraz zwiększającym się zapotrzebowaniu na działania aktywizacyjne, edukacyjne i integracyjne. Założono także utrzymanie dotychczasowego poziomu zaangażowania jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w realizację lokalnych inicjatyw na rzecz seniorów.
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu	
☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
Komentarz: Projektowana regulacja nie wprowadza nowych obciążeń.	
9. Wpływ na rynek pracy	
Przedmiotowa regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne: ...	☒ demografia ☐ mienie państwowe ☒ informatyzacja ☒ zdrowie
Omówienie wpływu	Proponowane rozwiązanie powinno zwiększyć aktywność seniorów, zmniejszyć ich poziom wykluczenia społecznego oraz podnieść poziom integracji ze środowiskiem lokalnym.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Rozwiązanie problemu zidentyfikowanego w pkt 1 będzie następować w całym okresie realizacji Programu „Aktywni Seniorzy – ASY” na lata 2026–2030, natomiast pełna ocena efektów możliwa będzie po jego zakończeniu.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Ewaluacja efektów Programu „Aktywni Seniorzy – ASY” na lata 2026–2030 zostanie przeprowadzona po zakończeniu realizacji Programu.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	